

Didaktikk og Teknologi – om medier og refleksivitet i flexibel undervisning

Konferens i Lillehammer, Norge 31 januari – 1 februari 2005

- **Att kommunicera via text för studenter är väldigt arbetskrävande. Många vuxna studerande har heller ingen särskild vana av att formulera sig skriftligt. När det blir för komplicerat tar studenterna till andra lösningar, exempelvis telefonen – eller bestämmer sig för att mötas fysiskt. Genom detta undgår de det digitala mötet. Följden blir att nästan ingen diskurs och väldigt lite daglig debatt förs på nätet, vilket är en stor utmaning i den digitala världen, sa professor Gunnar Grepperud i sin session på konferensen Didaktikk og Teknologi – om medier og refleksivitet i fleksibel undervisning i norska Lillehammer.**

Konferensen som hölls 31 januari till 1 februari 2005 hade samlat cirka 130 deltagare. Förutom norrmän så fanns också många danskar representerade samt några svenskar.

- Egentligen är det ju lite komiskt att ni har samlats fysiskt för att diskutera detta ämne i stället för att ta teknologin i bruk, sa Gunnar Grepperud i sin inledning. Grepperud var med via nätet men fanns själv fysiskt i Sverige vid tillfället.

Gunnar Grepperud, verksam vid Universitetet i Tromsø, pekade på distansstudentens alldeles speciella studentroll. Man sitter ensam hemma och är delvis osynlig i det dagliga livet.

I det nordiska projektet "Villkor för vuxnas lärande" har närmare 2 000 norska studenter samt 600 svenska och danska studenter tillfrågats om sitt förhållande till IKT.

Studenter positiva till IKT

- De flesta är mycket positiva till att bruka den nya teknologin och samtliga har egna datorer eller tillgång till en dator. Men tillgång och bruk är inte alltid detsamma heller, menade Grepperud som fick igenkännande leenden i salen när han påpekade att det pågår en könskamp vid datorn. Det tycks vara aktiva pojkar och barnsliga män som främst ockuperar datorn i hemmen. Och eftersom de flesta distansstudenter idag är kvinnor kan detta vålla problem.

Det studenterna uppskattar mest är att få respons och handledning av lärarna, det anser man vara väldigt värdefullt, enligt Gunnar Grepperud. Det kan tyckas elementärt men han ville heller inte underskatta word-programmet i det skriftliga arbetet med studierna – den ger en god insikt i processen med att skriva och bearbeta text.

Grepperud framhöll också att den största avgörande faktorn för om studierna ska lyckas är om läraren har beaktat det tidperspektiv som studier på nätet innebär. Distansstudenterna sköter ofta sina studier på fritiden mellan arbetet och familjelivet.

Kritiskt anförande mot PPT-presentationer

Den huvudtalare som fick längsta applåder under de två dagarna var definitivt Jens E. Kjeldsen från Universitetet i Bergen som i sitt föredrag riktade stor kritik mot PPT-presentationer.

I stället för att hålla sitt föredrag med hjälp av en Power-Point så talade han på klassiskt retoriskt vis från en talarstol.

- PPT gör studenterna till stenografer, sa han. I stället för att själva kritiskt tänka och granska den information de får i undervisningssituationen så skriver de av ett antal punktlister som

presenteras på Power-Point. Verkligheten fragmenteras i dessa punktlister. Och de kognitionsteorier som finns vad gäller ljud och bild tar man inte hänsyn till. Dessutom finns endast ett fåtal mallar som om de används okritiskt leder till en utarmad undervisning.

Ny teknik är demokratisk - kan delas av många

Birte Hatlebol från NTNU (Norges tekniska och naturvetenskapliga universitet) berättade i sin session om begreppet Digital Storytelling och det genomslag det får i det flexibla lärandet när de unga själva börjar kunna filma, berätta och lägga ut material på nätet. Det blir ett slags visuell blogg.

- Och bara att ha makt över tekniken är något som politikerna inte har föreställt sig att de unga skall ha, menade Birte Hatlebol. Regeringens intentioner är att de unga ska a) känna igen tekniken, b) kunna förstå den, samt c) kunna tolka den.

Att däremot själva kunna skapa och kommunicera med hjälp av IKT, har de styrande inte inbegripit i processen. En process som i högsta grad är demokratisk eftersom den kan delas av många.

- Kunskapen om tekniken får de så att säga på köpet, sa Hatlebol som tipsade om några länkar i ämnet: www.digitalbridge.nu, www.digitalefortellinger.com, www.bbc.co.uk/wales/capturewales

Visuellt lärande en höjdpunkt

En annan höjdpunkt under konferensen var sessionen om visuellt lärande. Ola Westby visade hur man inom skeppsbyggnadsutbildningen vid NTNU i Trondheim byggt upp ett fritt tillgängligt interaktivt övningsmaterial med hjälp av medel från SOFF (nuvarande Norgesuniversitetet). Materialet används såväl av de egna studenterna som yrkesaktiva inom marin konstruktion, <http://tigris.marin.ntnu.no/byggeteknikk>. Lärarna skriver numer allt sitt undervisningsmaterial direkt i xml-scheman som sedan direkt publiceras på webben.

För en mer detaljerad beskrivning av projektet se:

<http://www soff.uit.no/2000/Prosjekttorg/Prosjekttorg-02/Prosjektpresentasjoner-02/02-41-pres-NTNU.htm>.

Britt Kroepelien från universitetet i Bergen presenterade en nätbaserad kurs i konsthistoria. Grunden utgörs av en imponerande databas av högupplösta bilder. Hon visade hur man kunde gå in och detaljgranska målningar och andra objekt som studenterna inte har chans till ens om de själva kan komma till de museer där originalen hänger. En annan stor fördel är att man kan koncentrera sig på de delar man vill studera genom att man endast kan se ett utsnitt i taget.

- Annars "tenderar ögat att försöka fånga hela bilden i varje ögonblick" vilket stör koncentrationen, menade Kroepelien.

Per Westman och Nina Ulander
2005-02-13